

DUBEN v zahradě

Všichni milovníci zahradničení se konečně dočkali. Šedivé zimní a předjarní počasí nás snad definitivně opustilo a máme za sebou i víkend, jehož teploty ukazovaly spíše na nadcházející léto. Nadešel čas jarního úklidu nejen domů, ale i zahrad, úprava trávníků a po letošní tuhé zimě bez sněhu i napravování škod, které mrazy způsobily okrasným rostlinám.

PŘEDSTAVENÍ ZAJÍMAVÝCH ROSTLIN

MAGNOLIA GENIE

Tento kultivar je naprostá novinka v sortimentu magnolií. Vyslechtěna byla na Novém Zélandu a jedná se o velmi složitého křížence. Samotné šlechtění trvalo 15 let a na jeho konci je odrůda se stabilním zabarvením, bohatým a pozdnějším kvetením. Poupata jsou středně velká, při rozkvetu mají květy šířku až 15 cm a zbarvují se do temně vínové. Naktvát začínají rostliny koncem května a květy je na rostlině možné spatřit i v hlubokém létě. Růst je středně rychlý. Keř dorůstá do maximální výšky tří metrů. Z hlediska nároků na pěstební prostředí je vhodné zvolit půdu mírně kyselou a vlhkou, nejlepším stanovištěm je pak místo na plném slunci, případně v mírném polostínu. Z hlediska mrazů nemusíte mít strach, odrůda je plně mrazuodolná, vydrží až -29°C.

RIBES SANGUINEUM 'PULBOROUGH SCARLET'

Meruzalky jsou keře, které jsou v našich podmínkách velmi často neprávem opomíjeny. Jedná se o opadavé keře, které dorůstají do výšky cca 2 metrů. Výhony jsou vzpřímené, lehce chlupaté a silně aromatické. Listy jsou zelené a zubaté. Květy jsou červenobílé, převislé, v mnohokvětých hroznech. Květenství je dlouhé až 8 cm. Nároky na pěstební prostředí jsou u meruzalek malé. Snášejí jak slunečné, tak i polostinné až stinné polohy. Dobře snášejí vlhčí stanoviště, jen se jim nedaří na hodně suchých místech. Vyhovují jim propustné půdy s dostatečnou zásobou živin.

YUCCA FILAMENTOSA 'BRIGHT EDGE'

Juky pocházejí z jižní části USA. Rostou nejčastěji v teplých a suchých polohách, ale najde se i spousta výjimek, které dobře rostou i ve vlhčích polohách a při nižších teplotách, které jsou v našich podmínkách běžné. Tento kultivar patří k velmi nápadným doplňkům všech výsad. Rostlinu tvoří přizemní růžice listů, které mají mečovité tvar a při okrajích rostliny mírně poléhají k zemi. Listy jsou tvrdé, jejich okraje jsou vláknité, ale přesto nejsou okraje nikterak ostré. Zbarvení listů je opačné než u běžnější odrůdy 'Golden Sword'. Listy mají žlutý okraj a jejich střed je zelený. Koncem června vykvétá krémově bílými květy, které mají tvar zvonků. Květenství je dlouhé až 150 cm. Z hlediska nároků se jedná o rostlinu nenáročnou. Vyhovují jí sušší polohy na přímém slunci. Pokud ji vysadíte do vlhčích poloh, poroste, ale nepokvete. Mrazuodolnost je dostatečná.

JARNÍ TRUHLÍKY

Konečně se prvními nesměly slunečními paprsky přihlásilo jaro a většinu z nás už srbí prsty, abychom se pustili do prvních zahradnických prací a zvelebili své domovy. A výsadba jarních truhlíků patří mezi první zahradnické počiny.

Jako první nám vytanou na mysli petrklíče, narcisy, hyacinty.... Ale co to pro jednu zkoušet trochu jinak? Zkuste jako základ okrasného truhlíku použít některou z bylinek, jejichž nepřehrné množství vám zajisté nabídnou ve vašem zahradnictví, a tyto bylinky pak doplňovat sezónními rostlinami.

Při této kombinaci musíte mít na mysli, že bylinky se v létě hodně rozrůstají a proto jim v truhlíku vyčleňte dostatek místa. Do truhlíku o délce 60 cm stačí vysadit jednu rostlinu, do truhlíku o délce 60 - 80 cm mohou být vysazeny rostliny dvě. Také pamatujte na skutečnost, že bylinky vytvářející dlouhé šlahouny, jako je máta, meduňka, některé druhy bazalky nebo dobromysli, vyžadují pravidelné stříhání, protože při nedostatku světa vyholují části lodyh a rostlina pak vypadá nevzhledně. Ideální je průběžná péče, kdy zkracujeme vždy jen část lodyh, aby rostlina působila vzdušným a zdravým dojmem. Pokud průběžnou péči zanedbáme, je nejlepší aplikovat totální sestřih, kdy rostlinu seřezneme na výšku pět cm. V prvních chvílích to nevypadá příliš esteticky, ale bylinky mají vysokou regenerační schopnost a prakticky před očima znovu obráží.

Při výsadbě se nejlépe osvědčila směs zahradnického substrátu a substrátu pro balkonové rostliny v poměru 1:1. Hojíme plným hnojivem, které volíme dle druhu sezónních rostlin (hnojivo na

cibuloviny, balkonové rostliny, apod.). Intervaly hnojení opět přizpůsobujeme sezónním rostlinám. V závislosti na umístění truhlíku volíme i intenzitu závlivky. Jiná bude u truhlíku umístěného ve stínu pod pergolou, jiná u truhlíku na okenním parapetu směřujícím na jih.

Vždy po odkvetu sezónních rostlin je opatrně vyjmeme z truhlíku tak, abychom nepoškodili kořenový systém bylinky, a do uvolněných prostor vysadíme rostliny nové. Dosypeme substrát, opatrně zalijeme a pokračujeme standartní péčí. Na jaře takto vybíráme mezi primulemi, hyacinty, různými druhy narcisů, krokusy, modřenci

apod., v létě volíme z nepřehrného sortimentu balkonových letniček a na podzim můžeme sáhnout pro vřesy a vřesovce, hebe, krásnohlávek a jiné.

Z bylinek jsou nejčastěji používány kultivary rodu Rosmarinus - rozmarýna. Můžeme využít jednak vzpřímený kultivar Rosmarinus officinalis (rozmarýna lékařská) nebo převislý kultivar Rosmarinus off. „Prostatus“. Dále máta peprná (Mentha x piperita), kde jsou nově vyšlechtěny kultivary jako citronová máta, ananasová máta apod. Meduňka lékařská (Melissa officinalis), dobromysl obecná (Origanum vulgare), kde byl vyšlechtěn například zlatozluté rašící kultivar „Aureum“ nebo velmi nízký, plazivý kultivar „Diabolo“, případně bíle panašovaný kultivar „Panta“. Bazalka pravá (Ocimum basilicum), kde se začínají sporadicky objevovat kultivary „African Blue“ s červeně vybarvenými listy nebo druh Ocimum selloi „Green Pepper“ s chutí a vůní připomínající zelený pepř nebo feferonky. Nesmíme zapomenout také na levanduli, jejíž sušené listy a květy krásně provoní naše domovy. Zde můžeme vybírat mez druhy Lav. angustifolia „Hidcote Blue“ s tmavě modrými květy, Lav. stoechas se stříbřitými listy, Lav. x intermedia „Edelweis“ s bílými květy a mnoha dalšími.

Při výsadbě truhlíků se ale především řiďte svými preferencemi, protože co člověk, to jiný vkus. Jediné, co zůstává neměnné, je radost z odvedené práce. A proto s chutí a radostí do toho!!

**Ing. Martin Hraňo, DiS.,
Ing. Gabriela Rychnovská,
Odborné služby zahradnické,
Žehušice, tel /fax: 327 399 161,
www.hrano.cz**

PÉČE O ZAHRADU PO ZIMNÍM OBDOBÍ

Zimní období se pomalu blíží ke svému konci a díky letošní náročné zimě působí pohled na zahradu neveselým dojmem. Spousta rostlin, které na zimu neopadávají, má popálené listy od silných mrazů, trávník je prorostlý mechem a jeho barva je také nevalná. Ale není třeba si zoufat. Trávník se s příchodem vyšších teplot dá do růstu a většina poškozených rostlin na jaře shodí poškozené listy a naroste nové, zdravé.

V případě trávníku začínají jarní práce se stoupajícími teplotami. Pokud se teplota půdy přehoupne přes 6°C, trávník se začne pomalu probouzet. Je třeba ho důkladně shrabat a odstranit všechny odumřelé části. Nejvhodnějším nářadím pro tuto pracovní operaci jsou ocelové hrábě. U starších trávníků je vhodné provést vertikutaci, tj. proříznutí travního drnu. Touto operací se provzdušní vrchní vrstva půdy a rozříznou se travní drny, které následně začnou lépe obrůstat. Pro vertikutaci je na malých plochách možné použít speciální hrábě, na velkých plochách se využijí motorové proezávače.

Po vyhrabání či prořezání je vhodné ihned trávník přihnojit. Po zimě je tráva vysílená a je třeba následný růst podpořit dodáním dusíku. První možností je využít pro přihnojení klasická hnojiva (NPK, Cererit). Tato hnojiva je třeba aplikovat do půdy v menších dávkách a pravidelně, protože se z půdy vyplavují. Aplikace je nutná zpravidla každý měsíc. Druhou možností jsou novější pomalurozpustná hnojiva, která po aplikaci vydrží v půdě 3 měsíce a trávník si z nich živiny pomalu odebírá. Výhodou těchto hnojiv je kromě menší pracnosti také to, že díky postupnému uvolňování neohroží přehnojení a následně popálení trávníku. Spokojeni budou i ti, kteří více hledí na ekologii. Nehrozí totiž vyplavení látek do spodních vod.

V případě, že v trávníku je i po vyhrabání či vertikutaci pořád mnoho mechu, je vhodné provést postřik přípravky, které mechu zabírají v růstu. První možností je například aplikace zelené skalice, která má výrazné zásadité pH a mech spálí. Zelená skalice ovšem mech pouze popálí, nedokáže zabránit jeho návratu. Druhou možností je aplikace přípravku Mogeton 25WP, který působí jako inhibi-

tor fotosyntézy a mech po jeho aplikaci odumírájí. Postřik je možné provádět pouze 1x během roku. Obrovskou výhodou tohoto postřiku je úplné zabití mechu a tím pádem dlouhá doba, než se mech do trávníku vrátí. Určitou nevýhodou jsou vyšší pořizovací náklady.

U rostlin je možné začít s péčí po zimním období dříve než u trávníku. Výchovné řezy a řezy částí poškozených mrazem můžeme začít provádět s koncem silných mrazů. Ukončit řezy je vhodné v období rašení pupenů. Výjimečně je letos v dubnu vhodné se k některým rostlinám na zahradě vrátit znovu. Konkrétně k rostlinám, které jsou po letošní zimě plně velkých mrazů bez sněhové pokrývky, poškozeny. Ve většině případů se jedná o rostliny, které jiné zimy přečkají neprosto bez problémů, ale silné mrazy v kombinaci s plným slunečním svitem dokázaly jejich listy poškodit. Většinou se jedná o poškození listů, takže v případě rašení a růstu nových listů ty poškozené samy opadnou, a vše se samo vyřeší. Ale u určitých rostlin nebo v určitých lokalitách mohlo dojít i k poškození výhonů. V tomto případě je vhodné vyčkat až do doby, kdy začnou nepoško-

zené pupeny rašit, vzít do ruky zahradnické nůžky a poškozené části z rostlin ostříhat. Pokud bychom tyto rostliny stříhali před rašením, můžeme ostříhat i části, které vypadají poškozeně, ale jsou v pořádku. Mezi takto poškozené rostliny mohou patřit různé druhy japonských javorů, stálezelené skalníky, které byly v době mrazů na slunci či jiné nevhodně vysazené choulostivé rostliny.

Letošní zima výrazně poškodila i mnoho jiných stálezelených rostlin, jako jsou například skalníky, bobkovišně....., ale u těch je vysoká pravděpodobnost že listy obráží a výhony poškozené nejsou.

Po pečlivém ošetření poškozených částí je vhodné těmto rostlinám zajistit co nejlepší podmínky pro růst. Rostliny budou muset vynaložit více energie než v jiných letech. Počátek dubna je ideálním termínem pro jarní přihnojení výsad. Pro přihnojení je jako u trávníku možné využít jednak klasická hnojiva, která nemají dlouhodobý účinek a při vyšší dávce se z půdy vyplavují, nebo je možné použít novější pomalurozpustná hnojiva.

Samozřejmostí je v případě dlouhodobého sucha přiměřená závlivka.